

Februari 2008 Vol. 20 no. 1

PsittaScene

EXTRA BIJLAGE BENELUX

Van de directeur

Een 2^e kans voor de inbeslaggenomen Afrikaanse Grijze Roodstaarten

De illegale handel in wildlife is een moeilijk probleem in veel gebieden van de wereld, waarbij vaak velen sommen geld mee gemoeid zijn en corruptie op veel niveaus vereenvoudigt. Er gaat nauwelijks een week voorbij zonder internationale krantenkoppen die weer een inbeslagname aankondigen over bedreigde soorten. We hebben ons lang zorgen gemaakt over de handel in Grijze Roodstaartpapegaaien in Kameroen en over heel equatoriaal Afrika. We zijn daar druk bezig geweest om opzichters te sponsoren op bekende gebieden waar gestroopt wordt en zijn in contact gebleven met personen over het hele gebied om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen. Kortgeleden werden we getipt dat over mogelijke illegale exporten van Afrikaanse Grijze Roodstaarten vanuit Kameroen, maar het was slechts met hulp van de lokale wildlife organisatie Last Great Ape Organization (LAGA) dat de autoriteiten in actie kwamen.

LAGA kon bij een regeringsminister interesse wekken om het smokkelincident te publiceren en een voorbeeld te stellen van de twee verantwoordelijke mannen.

Terwijl we de zeldzame smokkelveroordelingen vierden, keerde onze aandacht zich direct op de vogels – honderden illegaal gevangen Afrikaanse Grijze Roodstaarten werden net op tijd in beslaggenomen. We zorgden voor noodvoorzieningen in de eerste paar dagen van de crisis en deden met spoed een beroep voor geldelijke steun op onze website om het verhaal te vertellen en fondsen te werven voor ondersteuning. Gaandeweg de operatie stuurden we diergeneeskundige steun en belangrijke medische middelen om deze vogels te helpen – de slachtoffers van een doorlopende illegale handel in een soort dat favoriet is bij veel WPT-supporters.

Onderschrift:

Na illegaal gevangen te zijn geweest en bijna geëxporteerd vanuit Kameroen met vervalste papieren, zijn 700 van de 1220 Afrikaanse Grijze Roodstaarten vrijgelaten en een 2^e kans gegeven in vrijheid.

Hun verhaal komt van Limbe Wildlife Center in Kameroen waar deze kortgeleden ongeplande uitbreiding met papegaaien de aandacht vroeg buiten hun gebruikelijke ladingen – bedreigde primaten die in beslaggenomen worden als bush-meat en voor de dierenhandel.

Op 24 november kregen we een telefoontje dat ca. 500 Afrikaanse Grijze Roodstaarten in beslag waren genomen door het Ministerie van Forest and Wildlife op Douala International Airport. De papegaaien waren illegaal verscheept naar Bahrein om de dierenhandel in exoten in te gaan. We werden gevraagd om de papegaaien op te vangen omdat er nergens anders plaats voor ze was.

We krijgen af en toe Afrikaanse Grijze Roodstaarten maar meestal paartjes, nooit in groepen van 500 vogels! Het was een gekkenhuis toen ze allemaal aankwamen, in kratjes gepropt, de levende staande op de dode kooivogels. Het was een verschrikkelijke aanblik.

Dit was echter niets vergeleken met wat er nog zat aan te komen, want op 5 december kregen we weer een telefoontje – een 2° illegale zending vogels was in beslag genomen op hetzelfde vliegveld. Dezelfde dag arriveerde een truck geladen met zijn misselijkmakende lading stervende papegaaien. De 2° zending bevatte 727 vogels / in minder dan twee weken hadden we 1220 vogels binnen gekregen. Omgaan met deze ongebruikelijke omstandigheden in zó korte tijd is een pluim voor onze medewerkers

die van het houden van apen plotseling vogels moesten verzorgen.

We moesten snel actie ondernemen om deze vogels te huisvesten en begonnen met het bouwen van nieuwe vliegkooien. Er werden direct 681 papegaaien vrijgelaten in nabijgelegen beboste plaatsen. Zes weken later werden er 59 uitgekozen voor vrijlating. Ze waren op dat moment, zoals de meeste overgebleven vogels, behoorlijk wat in gewicht toegenomen en leken heel wat sterker en gezonder. De overgebleven 300 vogels konden we op dat moment niet vrij laten, ze hadden beschadigde veren of met lijm (ze waren gevangen waarbij lijm gebruikt wordt op takken van fruitbomen) of gewoonweg te ziek voor vrijlating. Deze vogels begonnen aan een lange weg van herstel en behandeling.

Dit is een tragisch verhaal over wildlife wat wordt uitgebuit voor de internationale handel in exotische vogels, één van de meest lucratieve illegale handel ter wereld. Maar vanwege het gedegen werk van diegene die verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van de wildlifewetten in Kameroen, zijn deze vogels tenminste gered. Hun geval heeft

internationale aandacht getrokken en corruptie op hoog niveau blootgelegd. Door zich te concentreren op de papegaaihandel kon LAGA aan het licht brengen hoe witte boordencriminelen gedijen door medeplichtigheid aan een wettelijke dekking en zo het risico uit te sluiten, en misschien het belangrijkste, het heeft de nationale regering er toe gedwongen om actie te ondernemen tegen de dienstdoende ambtenaren.

Hoeveel andere zendingen vogels volgen hun weg het land uit zonder te worden ontdekt, daar kunnen we alleen maar naar gissen. Het verhaal van deze papegaaien en die van zóveel andere dieren, geven aan hoe de bossen van Kameroen worden geplunderd door onverantwoorde handel in wilde dieren. Dit kan niet blijven doorgaan.

Ik wil iedereen die achter ons hebben gestaan op Limbe Wildlife Centre in de tijd dat we dringend geld, materialen en assistentie nodig hadden bedanken: dat zijn de World Parrot Trust, de Born Free Foundation, de Born Free Foundation-USA, de Humane Society en iedereen die fondsen beschikbaar hebben gesteld.

Van Dr. Gino Conzo, DVM, Napoli, Italië

Begin december informeerde de World Parrot Trust me over een grote inbeslagname van Afrikaanse Grijze Roodstaarten en bracht me in contact met Dr. Felix Lankester op Limbe Wildlife Centre om dringend advies te geven.

Naarmate de weken voorbijgingen en alle vogels die konden worden vrijgelaten waren gevoerd, werd

duidelijk dat bij de overgebleven vogels hun beschadigde veren moesten worden verwijderd. Deze lange en vervelende procedure was dringend nodig om de groei van de veren te bespoedigen en ze zodoende sneller te kunnen vrijlaten. Toen de Trust me vroeg of ik bereid was naar Limbe te reizen voor assistentie, nam ik dat met genoegen aan. Op 16 januari

reisde ik naar Kameroen met Mario d'Angelo, een Italiaanse vrijwilliger. Onze koffers waren gepakt met antibiotica, latex handschoenen, spuiten, hecht draad en een grote hoeveelheid vitaminesupplementen gedoneerd door Gea International. Een voorraad van moeilijk te verkrijgen injecteerbare doxycycline was verschaft door de Trust in

Zwitserland en met DHL verscheept naar Limbe.

We begrepen direct, toen de hitte en het vochtige weer ons begroetten bij aankomst op Douala, dat onze taak niet eenvoudig zou zijn. Dit is het droge seizoen in Kameroen, met temperaturen tussen de 30°C met een hoge luchtvochtigheid. Toch, ondanks het ongemak, vertoonde onze eerste ochtend een rijke en blijkaar ongerepte natuur.

We kregen een warm welkom van Felix en alle medewerkers op het LWC, en gingen direct aan het werk in een gebied dat voor ons was ingericht vlakbij de twee volières waar de papegaaien werden gehouden.

Het bleek dat de meeste vleugelveren van alle vogels waren geknipt of gebroken of bedekt met de lijm die was gebruikt om ze te vangen, maar de vogels waren verder in goede voedingsconditie. We vingden ze één voor één en verdoofde elke papegaai met Isofluorane, verwijderde de beschadigde veren met chirurgische tangetjes, en behandelde de veerschachten om infectie te voorkomen. Dit was onze manier van werken, vogel na vogel, elke dag vijf dagen lang. Ik was dankbaar voor de hulp van Mario omdat de hitte, de vochtigheid en de insecten het me onmogelijk maakte om sneller te werken dan ik graag zou willen. Op een gegeven moment begonnen

we om de beurt de vogels te plukken, zodat we ieder een ogenblik pauze hadden of iets anders konden doen.

Terwijl elke vogel onder narcose was, kreeg hij een algemeen gezondheidsonderzoek. Ongeveer twaalf vogels hadden open wonden op hun borst die oud leken te zijn en veroorzaakt door hard vallen. Ze werden behandeld en in kleinere kooien gezet. Sommigen zullen misschien operaties nodig hebben om de grootte van de wond te verkleinen en hun herstel te bespoedigen. Vier vogels hadden draad rond hun poot of een ring, omdat ze waarschijnlijk gebruikt waren als lokvogels.

Onze werkdag begon om 8 uur 's morgens en ging zonder onderbreken door tot 5 uur 's middags. We zorgden ervoor dat de vogels alleen gelaten werden als er nog een paar uur daglicht was voordat de zon onderging, zodat ze konden eten omdat ze geen eten zouden aanraken terwijl we erbij waren. Hun dieet bestond uit fruit. Afrikaanse palmnoten, en een mengvoer van graan, cassavemeel, waar we voorstelden gekookte bonen bij te doen. Aan het mengvoer wordt 1% doxycycline toegevoegd – om de chlamydia te behandelen dat van te voren was vastgesteld en om infecties in de veerschachten te voorkomen – en fytotherapeutische (plantaardige) aanvullingen met vitaminen, aminozuren en mineralen om de

groei van de nieuwe veren te helpen stimuleren.

We konden eveneens aanvullend advies geven om deze papegaaien de beste kans op succesvol herstel en uiteindelijke vrijlating. We adviseerden verfijningen voor de volières zoals een zachte ondergrond b.v. stro of andere materialen om de traumatische effecten van vallen te verminderen omdat veel van de papegaaien niet konden vliegen. We stelden ook voor de metalen voedsel – en waterbakken te vervangen door andere bakken gemaakt van veiliger materiaal, de hoogte van de zitstokken te verlagen en de volières af te schermen met palmbladeren of andere materialen om zodoende een visuele afscheiding te creëren tussen de vogels en de bezoekers om hun stress te verminderen.

De medewerkers van Limbe werden ook getraind om de vogels op de beste manier te verzorgen in, hoe ze medicatie toe te dienen en hoe kleine medische ingrepen uit te voeren.

Al met al was het een fantastische ervaring, niet gemakkelijk maar heel dankbaar. We konden alle vogels behandelen en we kijken uit naar de dag dat ze kunnen worden vrijgelaten.

Om meer hierover te weten te komen of bij te dragen email admin@worldparrottrust.org of ga naar www.parrots.org

Onderschriften:

Van links naar rechts: Kratten gevuld met illegaal gevangen Afrikaans Grijze Roodstaarten worden in beslag genomen op het vliegveld van Kameroen; verschrikkelijke omstandigheden in overvolle kisten; vliegkooien om de honderden vogels te huisvesten, die niet onmiddellijk konden worden vrijgelaten; bezoekende Italiaanse dierenartsen helpen medewerkers van het Limbe Wildlife Center om beschadigde veren uit te trekken en zodoende het herstel te bespoedigen voor hun vrijlating.

Life verslag uit Afrika:

Interview met een papegaaienonderzoeker (pag. 6)

Steve Boyes, een wildernisgids en student zoölogie aan de Universiteit van KwaZulu/Natal, Zuid-Afrika, beantwoordt vragen over zijn ervaringen bij het bestuderen van de Meyer's papegaai. Steve werkt tegenwoordig voor de World Parrot Trust aan een lobby om de wildvang vogelhandel in Afrika te verbieden en het schrijven van zijn doctoraal zoölogie in Pietermaritzburg, Zuid-Afrika. Dit zijn een paar inzichten over het leiden van het Meyer's Papegaaien Project in de Okavango Delta.

Hoe raakte je in eerste instantie betrokken bij onderzoek naar papegaaien in Afrika?

Sinds mijn jeugd ben ik geïnteresseerd in het Afrikaanse vogelleven en mijn ouders zorgde ervoor dat wanneer mogelijk we in de wildernisgebieden waren van Zuid-Afrika en Namibië om zoveel mogelijk te leren en in ons op te nemen. Als jonge enthousiaste vogelaar is één van de makkelijkste roep om te herkennen de contactroep van de *Poicephalus papegaai*, voor mij de Meyer's en de Bruinkop papegaaien *Poicephalus cryptoxanthus* in het Kruger National Park, Zuid-Afrika. Ik herinner me dat ik altijd op deze hoogtonige contactroep reageerde iedere keer als ik hem hoorde, herhaaldelijk degenen om me heen er op attent makend dat er een papegaai was overgevlogen – een gewoonte die ik 20 jaar later zeer bruikbaar vond. Dus de genegenheid om de Meyer's papegaai te bestuderen was altijd al aanwezig. Ik woonde al 18 maanden in de Okavango Delta, waar ik werkte voor de Wilderness Safari als kampmanager en gids, toen Professor Perrin van de Universiteit van KwaZulu-Natal, ontdekte dat ik me in de Okavango

ophield, hij benaderde me met het aanbod mijn doctoraal zoölogie te halen over de Meyer's papegaai. Natuurlijk sprong ik op deze mogelijkheid in en mijn betrokkenheid bij bescherming van en het onderzoek naar de Afrikaanse papegaai is sindsdien alleen maar toegenomen.

Waarom zijn jij en je team zo enthousiast over het werken met de Meyer's papegaai?

Meyer's papegaaien *Poicephalus meyeri* hebben het grootste verspreidingsgebied dan ieder andere Afrikaanse papegaai, de lengte van Afrika van Zuid-Afrika helemaal omhoog tot het zuiden van Soedan. Hij is verreweg de meest voorkomende papegaai in Afrika, het best geschikt voor de huidige klimatologische omstandigheden en de overwegend savanne struikgewassen in zuidelijk en oostelijk Afrika. Eigenlijk is de Meyer's papegaai een specialist in het aanpassen, die het bij het rechte eind heeft, gezien de huidige habitatomstandigheden in Afrika! Dit is de belangrijkste papegaai in Afrika en door het ecologische mechanisme te begrijpen wat zijn succes ondersteunt over het hele continent is fundamenteel voor de ontwikkeling van een beschermingsplan voor alle Afrikaanse papegaaien. De Meyer's papegaai zou inzicht kunnen verschaffen over de beperkte verspreiding en omstrede status van andere *Poicephalus* papegaaien, zoals de Kaapse papegaai *Poicephalus robustus*, Niam-Niam papegaai *Poicephalus crassus*, Geelmasker papegaai *Poicephalus flavifrons*, Rüppel's papegaai *Poicephalus ruppellii* en de Kongo papegaai *Poicephalus gularis*.

Bovendien is de Meyer papegaai een fascinerende, intelligente en interactieve vogel die je altijd doet verrassen en verbazen. Je eerste rustige ervaring in een boom en een pop Meyer's papegaai je voorzichtig observeert en dan aanneemt dat je waarschijnlijk geen gevaar betekent is heel emotioneel. In dit opzicht en die stilte realiseer je je dat ze zelfbewust en complex van karakter is. Ze taxeert je écht. Na jaren in het project door broedparen apart te onderscheiden (door gebruikmaking van unieke teugelkentekenen) begonnen we tevens uitgesproken karakteristieken in de vogels afzonderlijk te zien – dapper, nerveus, onverschillig, agressief etc. Het feit om iedere soort van dichtbij te leren kennen is heel opwindend en stimulerend.

Bij wat voor soorten ander werk ben je betrokken?

Ik werk op dit moment voor de World Parrot Trust om de import van wildvang vogels naar Zuid-Afrika een halt toe te roepen, in het bijzonder de Grijs-roodstaart *Psittacus erithacus* en de Senegal papegaai *Poicephalus senegalus*. We werken samen met NGO's, kwekers en importeurs om onnodige vijandigheden te vermijden als we ons standpunt aan de regering voorleggen. Voor meer informatie hierover neem dan contact op met:

boyes@worldparrottrust.org

Bovendien ben ik bezig met de aanvang van het Okavango Nesting Project met het Botswana Department of Wildlife & National Parks en University of Botswana door te kijken naar de nestbiologie van alle in nestholtes broedende vogels, zoogdieren en reptielsoorten in de Okavango Delta.

Vertel ons eens een bijzonder memorabel verhaal uit de jaren van het project?

Er is een bijzonder hartverscheurend verhaal. Het paar (boven) was het liefdesverhaal van het researchproject, omdat ik hun broedactiviteiten drie seizoenen had gevolgd. In 2004, identificeerde ik deze papegaaien afzonderlijk door gebruikmaking van hun gele koptekeningen. Dat eerste seizoen brachten ze twee jongen groot, waarbij ze waarschijnlijk een verspeelde door de enorme regenval en het daaruit voortvloeiende gebrek aan proteïne voor snelle groei van het kuiken dat jaar. In 2005, nestelden ze opnieuw, maar deze keer verloren ze hun kuikens door een onbekende predatie gebeurtenis nadat ze waren uitgekomen. In 2006, miste ik ze omdat ik werkte voor de University van California, Berkeley. Toen ik in 2007 aankwam, was ik heel benieuwd om te zien of ze nog steeds samen waren en dezelfde nestholte gebruikte. Dat was zo en zodoende werden ze de sterren van het veldseizoen van 2007. We verwachtten dat het uitkomen ging plaatsvinden, dus bezochten we de nestholtes dagelijks. Op een morgen, kreeg ik een telefoontje van een van de vrijwilligers, die me vertelde dat er iets verschrikkelijk verkeerd was in deze nestholte. De man schreeuwde wild aan de ingang van de nestholte, maar ging niet naar binnen. Daarna voegden zich twee andere papegaaien bij hem, die aan de chaos meededen. Ze waren zó opgewonden dat het af en toe leek of ze met elkaar aan het vechten waren. Na twee uur observeren stak een genetkat (rechts) zijn kop uit de holte, zodoende bevestigend dat de pop en de eieren waren vernield. Bij inspectie van het nest een week later, ontdekten we dat ze samen met één uitgekomen jong en twee

niet uitgekomen jongen was gedood. Het was verschrikkelijk te zien hoe de man in de boom bleef roepen. Hij bleef er drie dagen, terwijl hij tot laat in de avond bleef roepen. We zagen hem zelfs van ellende in het maanlicht rondvliegen. Deze papegaai was zelfbewust en hield van zijn partner – dit was meer dan paarvorming, ze waren een koppel voor het leven.

Wat zijn een paar van de vervullingen van het Meyer's papegaaienproject in de afgelopen tijd?

In januari 2007 hebben we ons eerste onafhankelijke onderzoekskamp opgezet. Het kamp geeft ons de mogelijkheid om vrijwilligers te huisvesten en ieder moment dat we wakker zijn aan het papegaaienonderzoek te wijden en bescherming d.m.v. educatieve programma's, lezingen aan toeristen en het aantrekken van professionele gidsen in de Okavango Delta. Het veldseizoen van 2007 werd mogelijk gemaakt door een donatie van de British Ecological society en verschillende privé donateurs, in het bijzonder Julie Drier uit de Verenigde Staten. Op 5 februari is het kamp gedoopt als "Vundumtiki Parrot Camp". "Vundumtiki" betekent één kleine vis"- een zin uit een Bayei folklore verhaal van het eiland. Vundumtiki Island ligt op het knooppunt van de Maunachira en Kiankiandavu Channels in het noordoosten van Okavango Delta, Botswana. Dit is één van de meest afgelegen locaties in het Okavango Delta systeem. Het ligt 3 uur van het dichtstbijzijnde vliegveldje en 15 tot 48 uur van Maun, de dichtstbijzijnde stad (300km) – een écht wildernisgebied. Voor ons intensieve onderzoeksprogramma tijdens het belangrijkste broedseizoen tussen januari en juli 2007 hadden we om de beurt twee tot vier vrijwilligers kamperen. Ze

hadden allemaal uiteenlopende ervaringen die van invloed waren op hun leven.

Wat dragen vrijwilligers bij aan het project?

In principe maakt de vrijwilliger deel uit van het team en is betrokken bij alle aspecten van het project en wonen in het kamp (waaronder wassen, hout sprokkelen, koken etc.) Het veldseizoen van 2007 was gericht op het belangrijkste nestseizoen. Vrijwilligers draaiden in ploegen van 5 uur om de nestholtes te observeren, dwars door het oerwoud met een gids die gediplomeerd was om in de "Big-5" te lopen met gasten en het klaarmaken en schoonmaken van onderzoeksmateriaal. Vrijwilligers versterkten het team voor tenminste een maand en alle kosten in het kamp werden vergoed. Wat de vrijwilligers alleen maar hoefden te doen was naar Maun komen daar vlogen we ze vandaan. De vrijwilligers waren meestal jonge studenten die geïnteresseerd waren in ecologie en kwamen zelfs van de University of Arizona, USA. Het leven in de Okavango wildernis is onvoorspelbaar en consequenties als er iets verkeerd gaat zijn definitief. We moeten uiterst voorzichtig zijn in ons doen en laten. Desondanks hadden de meeste vrijwilligers diverse ervaringen die van invloed waren op hun leven tijdens het project. Tussen hun verhalen waren aangevallen door olifanten, leeuwen die een buffel doden bij een nestplaats, samen met de plaatselijke leeuw een douche nemen en zich beschermen tegen een horde bavianen op het eiland. Gelukkig raakte niemand gewond, alleen de plaatselijke hyena toen er planken op hem ineenzakten (ik denk dat de planken slechter af waren dan de hyena).

Allemaal bedankt die zo hard gewerkt hebben om het kamp op te zetten, zo geduldig waren bij de 10-uurs observaties en zo dapper bij de rimboewandelingen, dat alles voor onderzoek en bescherming van papegaaien. Voor mij was hun betrokkenheid tweeledig, waarbij ik hun een persoonlijke relatie wilde leren en vormen met de papegaaien en ook het gevoel bijbrengen voor de plek in een wildernisgebied weg van de invloeden van buitenaf.

Wat waren je belangrijkste resultaten?

Gebaseerd op observaties tussen 2004 en 2007 werd duidelijk dat het vermijden van onderlinge strijd door het kiezen van specifiek seizoensvoedsel en broedstrategieën centraal stond om antwoord te geven op een belangrijke vraag voor de aanvang van het project. “Welke factoren stellen de *Poicephalus meyeri* in staat om zo “succesvol” te zijn in hun natuurlijke habitat?” Gedurende de eerste twee jaar van het Meyer’s Parrot Project waren we gefocust op hun voedsel生态学, habitatvoorkeur en specifiek gedrag (b.v. broedseizoenen, verzorging, onderlinge verzorging, slapen etc.) m.b.t. regenval per seizoen, bronnen van overvloed en de jaarlijkse overstromingen in het studiegebied. In 2006 deed ik dataverwerking aan de University of California, Berkeley, in het lab van Prof. Steve Beissinger, genereerde fondsen en ontwierp projectplannen voor het veldseizoen van 2007. De tijd in Berkeley veranderde de manier waarop ik tegen ecologisch onderzoek aankijk en maakte het noodzakelijk dat ik terugkeerde naar Vundumtiki. Belangrijke ontdekkingen in de drie jaar in het veld houden in: - Meyer’s papegaaien sporen bronnen op door overvloed en

vermijden strijd met andere vruchtenetende vogels en primaten. Ze schreeuwen als ze geschikte voedselbomen vinden en zaden van onrijpe vruchten ontdekken en plaatsen met peulvruchten die onbereikbaar zijn voor ander zaadeters; - Ze kunnen uiterst harde noten kraken van de Marula *Scherolcarya birrea*, Mokolwane palm *Hyphaene petersiana* en Baobab *Adansonia digitata* vruchten, zodoende exclusief toegang hebben tot de proteïnerijke zaden. Dit gedrag wordt niet waargenomen bij andere vogels in de Okavango Delta of *Poicephalus papegaaien* ergens anders in Afrika; - Er werd het hele jaar gebroed, maar 95% van de broedactiviteiten viel binnen de periode maart-juli (d.w.z. de wintermaanden). Dit leek samen te vallen met het einde van het natte seizoen, het begin van de overstroming, het einde van de broedactiviteiten bij de Grote glansspreeuw *Lamprotornis australis* (zodoende concurrentie met deze grote, agressieve holenbroedende vogelsoort te vermijden) en een piek in het teisteren van het Marula fruit, de Vaalboomknoppen *Terminalia sericea*, Kieriekapper *Combretum hererense* en de knoppen van de Mopane *Colophospermum mopane* door parasietenlarven – voedsel wat ze bijna uitsluitend eten.

Wat zijn je verwachtingen voor de toekomst van het project?

Op het ogenblik heb ik jet druk met mijn doctoraal te schrijven aan de University of KwaZulu-Natal hier in Zuid-Afrika, waarna ik graag zou teruggaan naar de Okavango Delta om mijn werk voort te zetten aan de Meyer’s papegaai met het Research Centre for African Parrot Conservation tot het einde van het jaar. We hebben een driejarig contract voor onderzoek en verblijf van de

Office of the President in Botswana en toestemming van Wilderness Safaris Botswana voor dezelfde periode om Vundumtiki Island te gebruiken. We hadden in 2007 beperkt succes bij de 105 nestboxen die we hadden opgehangen rond het studiegebied. We maakten gebruik van 6 verschillende nestboxontwerpen, maar bereikten geen broedsucces in de nestboxen. We hopen variaties op het meest succesvolle ontwerp van het broedseizoen van 2007 te testen om zodoende een nestboxontwerp te ontwikkelen dat gebruikt kan worden in andere gebieden waar, vanwege houtkap, zich geen geschikte nestholtes bevinden. Zoals bij iedere ander project van deze soort, voorzien vragen in hun eigen behoefte omdat ontdekkingen óf huidige veronderstellingen ondermijnen óf nieuwe mogelijkheden openen voor onderzoek. Op dit moment train ik Zenzele Mpofu van het Department of Wildlife & National Parks om het project van me over te nemen als ik klaar ben aan het einde van het jaar, zodat we een onderzoekstation voor lange termijn opzetten en onze visie mogelijke uitbreiden naar andere vogelsoorten. Ik wil graag wat ik geleerd heb tijdens mijn studie van de Meyer’s papegaai toepassen op andere Afrikaanse vogelsoorten, om zodoende de veronderstellingen over hen resulterend uit deze studie. Het is tevens mijn droom en interesse om, tegen 2010, een “African Parrot Expedition” van negen maanden te kunnen ondernemen waarbij alle geïdentificeerde brongebieden voor alle Afrikaanse papegaaienpopulaties, en tijd door te brengen om hun broedgedrag, status en beschermingsbiologie (vooral voorvallen van mensen-papegaaien conflicten en de handel) te taxeren, terwijl we fotograferen, ringen en bloed

afnemen van alle soorten en ondersoorten om zodoende voor eens en altijd het verhaal van de Afrikaanse papegaaienevolutie –en biogeografie af te ronden. Ik zou alle correspondentie m.b.t. mogelijke samenwerking of steun voor dit initiatief op prijs stellen. Zoals altijd het geval is zijn we afhankelijk van fondsen van ondersteunende bedrijven en charitatieve donaties van privé-persoonen. Met dit doel wil ik charitatieve donaties vragen voor het project aan de World Parrot Trust.

Heb je tot slot nog wat te zeggen aan de lezers?

Antoine de Saint Exupery zei: Velen zijn deze natuurgetrouwheid vergeten, maar je moet het niet vergeten. Je blijft voor altijd verantwoordelijk voor wat je hebt getemd”. Laten we de wildvanghandel een halt toe roepen, omdat we al meer hebben dan we aankunnen, zoals men kan zien in de opkomst van de Gabriel Foundation in Denver, die toegewijd zorg draagt voor verstoten gezelschapspapegaaien. De moderne avicultuur is nu

genoeg ontwikkeld om in vraag van de internationale vogelhandel te voorzien, zodoende de natuurlijke menselijke nieuwsgierigheid in alle mooie dingen te bevredigen en natuurlijk onze wens voor onvoorwaardelijk gezelschap en de vrede die we voelen bij de aanwezigheid van een dier. Een totale stop op de wildvang vogelhandel is niet alleen een noodzaak van economisch en beschermingsbelang, maar ook een ethische.

Onderschriften:

Een groep Meyer's papegaaien gezellig samen voordat ze vertrekken om te gaan eten.

Een paar Meyer's papegaaien vliegt weg van een geliefde nestboom.

“Vundumtiki Parrot Camp” is de thuisbasis voor het Meyer's Parrot Project. Vundumtiki Island ligt naast Maunachira Channel (rechts) in het Okavango Delta systeem (onder).

In dit deel van Afrika is de meest veilige plek om door de verreijkker te staren voor het observeren van nesten op het dak van de Landrover.

Projectvrijwilligers hebben opwindende en onvoorspelbare ervaringen als ze ondergedompeld zijn in het project en de omgeving.

Deze uiterst ontspannen luipaard, die ligt te luiëren op grond buiten de douche, verhoogd het genot van het douchen.

Hoewel er interesse was, hebben we geen broedsucces met de nestboxen totnogtoe. We hopen dat de boxen de komende seizoenen gebruikt gaan worden, om gemakkelijker de groeiende nestlingen te bereiken.

Wilgenrupsen zijn de belangrijkste dieetbestanddelen tijdens het broedseizoen. Het hoge proteïedieet stopt twee weken voor het uitvliegen, waarna de kuikens vegetarisch zijn.

Cachañas – Smaragdparkiet van Patagonië

Door Soledad Diaz & Valeria Ojeda

We zijn vroeg wakker door de lucht van natte grond. We zijn omgeven door vegetatie op ons basiskamp in de bergen. We zien onze adem in het licht van de hoofdlampen – zichtbaar gemaakt door de koude ochtendlucht als we ons materiaal klaar maken voor de dag. We splitsen ons – één persoon klimt naar een afgelegen nest van de Smaragdparkiet om de hele dag het gedrag van het koppel bij te houden – anderen bezoeken de overgebleven nesten om de volwassen vogels en kuikens te meten.

Uren nadat we om 4 uur zijn opgestaan, verandert de atmosfeer zodra de zon opkomt door het bladerdak. Het is een nieuwe dag in Patagonië. Tussen de takken beginnen vogels wakker te worden. Het is een goede dag om naar parkieten te kijken! Niet alle dagen werken zo mee. Koud, vochtig, late sneeuw en wind kunnen ons veldwerk voor een paar uur of dagen afremmen of stopzetten. Een zonnige dag kan in een paar uur omslaan in kou. 's Nachts verzamelen we bij het kampvuur, gelukkig maar uitgeput, terwijl we praten over details en

anekdotes van de dag. De avond valt en de maan vertoont zich tussen de bomen. We horen de eerste nachtvogels – er begint een reis voor ze. Nieuwe avonturen wachten als we weer uit onze slaapzakken komen. Vanaf 1998 zijn we samen met Dr. Ana Trejo van onze universiteit een serie studies begonnen over de foerageer-ecologie en reproductiebiologie van de Smaragdparkieten *Enicognathus ferrugineus*. Hoewel het een algemeen voorkomende vogel is in de bossen van Patagonië, is er weinig bekend over hun soort. Dit

gebrek aan informatie is een grote zorg omdat we de effecten van ontbossing en handel niet kunnen meten zonder basiskennis van de soort. De meeste verwijzingen naar de Smaragdparkiet in de literatuur bestaan uit grappige verhalen over bijzondere ontmoetingen of waarnemingen gemaakt tijdens een korte periode. Er was weinig informatie gepubliceerd over foerageren en broedbiologie op het moment dat we met ons onderzoek begonnen.

Een gemiddelde parkiet 28-36cm, de Smaragdparkiet is de meest zuidelijk verspreide papegaaiachtige ter wereld. Ze worden in de landstaal Cachañas genoemd en zijn typisch voor de Patagonische bossen van de Andes van zuidelijk Argentinië en Chili, van zeeniveau tot 2000m. Ze wonen in verschillende soorten bossen, van Slangeden of Apeboom *Araucaria araucana* in het noorden reikend tot Schijnbeuk *Nothofagus spp.* uitstrekkend tot het meest zuidelijke punt van Zuid-Amerika.

Buiten het broedseizoen (april-november) leeft deze soort in groepen. Grote groepen stropen voedselbronnen af zowel binnen als buiten de bossen en aangrenzende halfopen gebieden waaronder plantages en, soms, aanplant en steden. Zodra het broedseizoen zich aankondigt, worden de groepen kleiner en vanaf december tot maart verblijven de parkieten in beboste habitats, in paren of kleine groepen.

Terwijl ze alleen nestelen in boomholtes hebben de Smaragdparkieten slechts één broedsel per jaar. In het studiegebied is de aanzet tot nestelen typisch synchroon onder paren, mogelijk als gevolg van gebruik van de lokale voedselbronnen.

Het vergroten van de holtes of voorbereiden begint in oktober en

het leggen van eieren in december. Boomholtes voor nestelen en slapen kunnen er van nature zijn (vanwege verrotting) en uitgehold door de Magelhaen Specht *Campephilus magellanicus*. De meeste nesten die we telden waren in levende bomen die waarneembaar hartrot hadden waardoor vergroten van de holtes door de parkieten mogelijk was. Nestholtes worden meestal in de opeenvolgende jaren hergebruikt en we vermoeden dat gezamenlijke slaapholten in de winter worden gebruikt, maar dat moet nog bevestigd worden.

Beschermingsbeslissingen

De Smaragdparkiet staat tegenwoordig op Appendix II van CITES en is overwegend van weinig belang in Chili en Argentinië, in beide gevallen van generlei waarde (handel niet geoorloofd). Maar vanwege gedeeltelijk gebrek aan studies naar deze soort is zijn beschermingsstatus onzeker. Het idee dat ze “overvloedig” aanwezig zijn omdat grote luidruchtige groepen gezien worden tijdens de zuidelijke winters rond woongebieden kan misleidend zijn, omdat de actuele status van de meeste populaties onbekend zijn.

Tot op heden was deze soort alleen bekend vanwege verlies van habitat, terwijl de levende vogelhandel van weinig belang was. Maar gedurende het verloop van onze studies ontdekten we een groeiende interesse voor deze soort als huisdier, zowel op lokaal gebied als op verspreide schaal.

Oorzaken van belang

De Smaragdparkiet is voornamelijk kwetsbaar tijdens broedseizoenen omdat ze heel grote bomen nodig heeft om nestholtes aan te passen en omdat het afhankelijk is van voedselbronnen dicht bij hun nestplaatsen. Dit brengt ons ertoe om aan te nemen dat de Smaragdparkiet afhankelijk

zijn van tamelijk volwassen inheemse bossen voor broeddoeleinden. Zoals met andere gebieden in de wereld breiden de bosoperaties zich snel uit naar de zuidelijke gematigde bossen, met projecten voor de houtkap door heel Chili en Argentinië in versnelt tempo.

Bovendien wordt deze soort nu vervolgd en bejaagd tijdens de winter, als grote groepen zich verzamelen rond de dorpen en woongebieden. We zagen mensen (meestal kinderen) jagen op de parkieten met katapults als ze in de boom zaten en voedsel zochten in kleine groepen bomen. Tengevolge hiervan zijn veel vogels gewond of gedood en weer anderen gevangen en verkocht tegen een zeer lage prijs (ca. \$3). Toen we dit probleem gewaar werden, namen we contact op met de autoriteiten. Tot onze verbazing ontdekten we een totaal gebrek aan handhaving. Dit kan een groeiend probleem zijn dat in het verleden geen deel uit maakte van de agenda van het officiële wildlife beleidsbureau, Jammer genoeg ontdekten we dat uilen en andere wilde dieren hetzelfde probleem ondergaan in woongebieden. Uit dit oogpunt lijken toezicht op zowel menselijke activiteiten en educatieve programma's van belang om deze negatieve houding ten opzichte van het wildlife voor verdere verspreiding een halt toe te roepen. We stellen voor dat het tijd wordt beschermingsprogramma's op te zetten voor de Smaragdparkiet voordat ze nog meer populair worden in de levende vogelhandelswereld, wat, samen met verlies van habitat, er toe kan leiden dat deze soort binnen de komende 10 jaar bedreigd gaat worden.

Soledad Diaz & Valeria Ojeda:
Laboratorio Ecotono, Department de Ecologia, Universidad Nacional de Comahue, 8400 Bariloche, Argentina. jisdiaz@yahoo.com.ar

Onderschriften:

Links: Smaragdparkieten staan bekend als erg luidruchtig in groepen. Lokale mensen zeggen meestal “Als de Smaragdparkieten vanuit het bos naar de stad vliegen, dan is er storm opkomst”. In feite is dit waar. Als er een sneeuwstorm begint hoog boven in de Andes, zoeken papegaaien en andere vogels bescherming in de stad.

Beneden links: Parkieten creëren een zacht nest met kleine stukjes hout die van de wand zijn gehaald. De grootte van het legsel is 6-9 eieren, afhankelijk van het nest en het jaar, maar er werd één nest geregistreerd met 11 eieren!

Beneden rechts: Als de kuikens zijn uitgevlogen brengen ze een heleboel tijd samen door met spelen in de takken en op de grond.

Rechts: Kuikens worden gewogen en de maten genomen van het loopbeen, vleugel en kop totdat ze uitvliegen. Ontwikkeling van de veren wordt ook zorgvuldig bijgehouden. Deze gegevens helpen onderzoekers te begrijpen hoe de wilde kuikens zich ontwikkelen.

Beneden links: Pas uitgekomen nestlingen zijn erg klein en kaal. Het is moeilijk je er over heen te verzetten hoe kwetsbaar ze lijken als je de maten neemt!

Beneden rechts: Veldwerk kan leuk zijn en interessant maar is niet bijzonder aantrekkelijk. Tijdens het controleren van oudergedrag en broedbiologie, spenderen onderzoekers urenlang met het opschrijven van de observaties bij het nest.

Vertalingen Ria Vonk - Willemstad